

Fekal mikrobiyota nakli ve psikiyatrik tedavideki yeri
(The role of fecal microbiota transplantation in psychiatric treatment)

Alper EVRENSEL,¹ Mehmet Emin CEYLAN²

Sayın Yayın Yönetmeni,

Prebiyotik, bir bağırsak mikroorganizmasının diğerine göre daha fazla gelişmesini teşvik etmek, probiyotik ise özel bir mikroorganizmayı oral veya rektal yoldan almak olarak tanımlanmıştır.¹ ABD’de yıllık 1 milyar dolarlık reçetesiz probiyotik pazarı olduğu tahmin edilmektedir.² Depresyon için ilk probiyotik tedavi 1910 yılında uygulanmış³ olsa da, bağırsak mikrobiyotasının bağışıklık sistemi, beyin gelişimi ve davranış üzerine etkisi son yıllarda ilgi odağı olmuştur. Mikrobiyota ile ilgili PubMed’de yayımlanan 4000’i aşkın makalenin %90’dan fazlası son beş yıla aittir.¹

Mikrobiyotanın merkezi sinir sistemi üzerine olası etki düzeneklerinin mikrobiyal içerikteki değişiklikler, immun uyarılma, nöral yollar (nervus vagus aracılığıyla), triptofan metabolizması, bağırsak hormonal yanıtı ve bakteriyel metabolitlerin etkisinin olduğu düşünülmüştür.⁴

Fekal mikrobiyota nakli, sağlıklı donörden lavmanla alınan 200 ml’nin üzerinde dışkının su, serum fizyolojik veya süt eklenmesinin ardından ev tipi el karıştırıcısı (blender) ile karıştırılıp dışkı süspansiyonu

hazırlandıktan sonra parçacıklarından arındırmak amacıyla gazlı bezden geçirilerek gastroskop veya nazojejunal tüp aracılığıyla hastaya aktarılması işlemidir.⁵ Clostridium difficile enfeksiyonu, huzursuz bağırsak sendromu ve enflamatuvar bağırsak hastalıkları (ülseratif kolit ve Crohn hastalığı) tedavisinde eskiden beri başarıyla uygulanmaktadır.⁵ Kardiyo-metabolik ve otoimmün bozuklukların tedavisindeki etkinliği üzerine son zamanlarda çalışmalar artmıştır.⁵ Fekal mikrobiyota aktarımının psikiyatrik bozuklukların tedavisinde etkinliğine ilişkin olarak insanlar üzerinde yapılmış araştırma yoktur. İşlemin sevimsiz yönü bunda rol oynuyor olabilir.

Psikiyatrik bozuklukların tedavisinde bağırsak mikrobiyotasının düzenlenmesi nöropsikiyatri araştırmacıları için kayıp halka niteliğinde olabilir.⁴ Bu alana ilginin son yıllarda belirgin şekilde arttığı, preklinik araştırmaların ümit verici sonuçlar ortaya koyduğu, çok sayıda klinik araştırma yapılmasına gereksinme olduğu görülmektedir. İdeal olan yaklaşım ise fekal mikrobiyota aktarımına gerek kalmadan mikrobiyotayı probiyotiklerle onarmak olmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Khanna S, Tosh PK. A clinician's primer on the role of the microbiome in human health and disease. *Mayo Clin Proc* 2014; 89:107-114.
2. Vanderhoof JA, Young R. Probiotics in the United States. *Clin Infect Dis* 2008; 46:67-72.
3. Philips J. The treatment of melancholia by the lactic acid bacillus. *J Mental Sci* 1910; 56:422-431.
4. Evrensel A, Ceylan ME. Bağırsak beyin eksen: Psikiyatrik bozukluklarda bağırsak mikrobiyotasının rolü. *Psikiyatride Güncel Yaklaşımlar*. doi: 10.5455/cap.20150128123852
5. Smits LP, Bouter KE, de Vos WM, Borody TJ, Nieuwdorp M. Therapeutic potential of fecal microbiota transplantation. *Gastroenterology* 2013; 145:946-953.

¹ Yrd. Doç. Dr., ² Prof. Dr., PhD Farm, Üsküdar Üniversitesi, İstanbul
E-mail: alperevrensel@gmail.com